

ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΠΙΚΗΣ ΕΟΡΤΗΣ ΚΑΙ ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ

Η Αγία Παρασκευή είναι η πολιούχος και προστάτις του Λαυρείου και η μνήμη της (26 Ιουλίου) εορτάζεται πανηγυρικώς. Η ημέρα της εορτής της είναι επίσημη αργία για την πόλη του Λαυρείου, η επίσημη αναγνώριση της έγινε με διατάγματα των ετών 1953 και 1961. Στο διάταγμα της 20 Μαΐου και 11 Ιουνίου 1953 "περί καθιερώσεως της 26 Ιουλίου εορτής της Αγίας Παρασκευής, ως ημέρα ολοκληρωτικής αργίας δι' άπαντα τα καταστήματα της πόλεως Λαυρείου" (ΦΕΚ 55 Α/ 1953) ορίζονται τα εξής:

"Καθιερώνεται η 26η Ιουλίου, εορτή της Αγίας Παρασκευής, ως ημέρα ολοκληρωτικής αργίας δι' άπαντα τα καταστήματα της πόλεως Λαυρείου, πλην των εστιατορίων και καφενείων, άτινα θα ανοίγωσι μετά το πέρας της θείας λειτουργίας".

Εξ άλλου, το Β. Διάταγμα 480 της 10/26 Ιουλίου 1961 "Περί ορισμού της 26ης Ιουλίου, εορτής της Αγίας Παρασκευής, πολιούχου της κομοπόλεως Λαυρείου, ως ημέρας αργίας των δημοσίων καταστημάτων δια την πόλιν ταύτην" (φεκ 120Α/1961) ορίζονται τα εξής: "Εν όψει του άρθρου 50 & 4 του υπ' αριθ. 1811/1951 Νόμου "περί Κώδικος καταστάσεως των Δημοσίων Διοικητικών Υπαλλήλων (γν. Σ.τ.Ε.), Άρθρον μόνον: Η 26 Ιουλίου, εορτή της Αγίας Παρασκευής, πολιούχου της κομοπόλεως Λαυρείου, ορίζεται ως ημέρα αργίας των δημοσίων καταστημάτων δια την πόλιν ταύτην". Ο ναός της Αγίας Παρασκευής είναι ο Καθεδρικός ή Μητροπολιτικός Ναός του Λαυρείου. Σ' αυτόν τελούνται όλες οι επίσημες Δοξολογίες και άλλες τελετές, ενώ τη λιτανεία της Εικόνας της Αγίας του Επιταφίου και την πομπή των θεοφανείων προς το λιμάνι συνόδευε άλλοτε η Φιλαρμονική Ευτέρπη" Λαυρείου και από την ίδρυση της το 1961, συνοδεύει η Δημοτική Φιλαρμονική Λαυρείου.

Η ΠΑΝΗΓΥΡΙΣ ΤΟΥ ΝΑΟΥ "ΤΗΣ ΑΓΙΑΣ ΠΑΡΑΣΚΕΥΗΣ"

Μια ιδιαίτερα ξεχωριστή γιορτή για όλους τους Λαυριώτες εκείνη την εποχή, αξέχαστη για όσους την έζησαν, όπως γιορταζότανε τα χρόνια εκείνα ήτανε "της Αγίας Παρασκευής". Μια γιορτή στην καρδιά του καλοκαιριού στις είκοσι έξη Ιουλίου, κάθε χρόνο. Από την παραμονή, στολίζανε τα κορίτσια τη μεγάλη εικόνα της Αγίας με λουλούδια, γιορτών και πάνω της από τη μέση και κάτω, κρεμόντουσαν τα πολλά ασημένια τάματα των πιστών. Απ' έξω, στην πρόσοψη, η εκκλησία ήταν στολισμένη με μικρά και μεγάλα σινιάλα.

Μικρές και μεγάλες πολύχρωμες σημαίες που χρησιμοποιούν τα πλοία, κρεμόντουσαν από τα ψηλά καμπαναριά και ανέμιζαν από πάνω μέχρι κάτω, στο ύψος που είναι η μαρκίζα του εξώστη που σκεπάζει τον πρόναο της εκκλησίας. Όλη η περιοχή της ενορίας που ήτανε και είναι η ανατολική πλευρά της πόλης, από την κεντρική πλατεία, την άλλοτε πλατεία Σερπιέρη με τις συνοικίες της Αγίας Παρασκευής και του Νυχτοχωριού, βρισκόταν στο πόδι από πολλές μέρες πριν. Οι νοικοκυρές να καθαρίσουν και να στολίσουν με περίσσια φροντίδα το σπιτικό τους. Ν' ασπρίσουν τις αυλές και τα πεζοδρόμια. Να έχουν καθαρά και σιδερωμένα τα γιορτινά ρούχα της οικογένειας, να εξασφαλίσουν τα απαραίτητα για το γιορτινό μεσημεριανό τραπέζι, αφού όλο και θα ερχόντουσαν κάποιοι δικοί τους. Παιδιά, εγγόνια, αδέρφια. ζενητεμένα για να ανάψουν ένα κεριά και προσκυνήσουν τη χάρη της.

Γιατί τότε, όλοι οι Λαυριώτες που ήταν εγκατεστημένοι μακριά από το Λαύρειο, στην Αθήνα, στον Πειραιά, στην Ελευσίνα, ένιωθαν έντονη την ανάγκη και όχι απλά την επιθυμία. να έλθουν στον τόπο τους έστω και για λίγες ώρες την ημέρα αυτή της Αγίας Παρασκευής. Να πάνε στην εκκλησία να προσκυνήσουν και να ανάψουν ένα κεριά στην εικόνα της. Με την ευκαιρία δε αυτή, να ανταμώσουν με αγαπημένα τους πρόσωπα, τους συγγενείς και τους φίλους τους.

Αυτή η παράδοση διατηρείται σε μεγάλο βαθμό ακόμη και σήμερα για όσους παλιούς Λαυριώτες ζουν ακόμη στην Αθήνα και στον Πειραιά, που γέροι πια, αν τύχη και συναντηθούν

εύχονται να τους αξιώση ο Θεός να είναι καλά για να έλθουν της Αγίας Παρασκευής στο αγαπημένο τους Λαύριο. Οι περισσότεροι, για να μην πω σχεδόν όλοι αυτοί, οι νοσταλγοί προσκυνητές Λαυρειώτες, ερχόντουσαν στο Λαύρειο από τον Πειραιά ατμοπλοϊκώς. Την ημέρα της μεγάλης γιορτής. Με ένα μεγάλο, για την εποχή, επιβατικό βαπόρι. που ναύλωνε κάθε χρόνο ο Σύλλογος τους-και υπήρχε τότε, ναι, Σύλλογος των Λαυρειωτών που έμεναν στην Αθήνα, Πειραιά και. Ελευσίνα, ειδικά για ένα δρομολόγιο με επιστροφή από Πειραιά για Λαύριο την ημέρα της Αγίας Παρασκευής.

Το βαπόρι, έφτανε στο λιμάνι γύρω στις εννέα το πρωί και έφευγε στις τέσσερις με πέντε το απόγευμα. Έτσι όταν το βαπόρι ξεπρόβαλε σφυρίζοντας ανοικτά από τον κάβο της Πουνταζέζας, όλοι τρέχανε στο λιμάνι, τη μεγάλη αποβάθρα της Ελληνικής Εταιρείας, την Ελληνική Σκάλα - όπως την λέγαμε τότε για διάκριση από τη Γαλλική Σκάλα - για να καλωσορίσουν να υποδεχτούν αυτούς που ερχόντουσαν, τους δικούς τους που περίμεναν. Η υποδοχή ήταν έντονα γιορταστική. Με τη φιλαρμονική να παίζει εμβατήριο, το βαπόρι που ήρθε να σφυρίξει, όπως και τα άλλα βαπόρια που βρίσκονταν στο λιμάνι. Με τον Δήμαρχο επί κεφαλής του Δημοτικού Συμβουλίου, με τα λάβαρα και τις σημαίες των Συλλόγων. Με τον κόσμο να χαιρετά ανεμίζοντας τα μαντήλια και φωνάζοντας με τα ονόματά τους όσους αναγνώριζαν, καθώς το βαπόρι πλησίαζε την αποβάθρα κάνοντας τις απαραίτητες μανούβρες για να δέση, να κατεβάση τη σκάλα που θα βγαίνανε οι επιβάτες.

Έπειτα σχηματιζότανε η μεγάλη πομπή με επί κεφαλής τη φιλαρμονική, τον Δήμαρχο με το Συμβούλιο του, τους συλλόγους με τα λάβαρα και τις σημαίες και τους ταξιδιώτες προσκυνητές και όλο τον κόσμο που βρισκότανε εκεί, και ξεκινούσαν για την εκκλησία της Αγίας Παρασκευής. Γινότανε κατά τις δέκα η δοξολογία για να ακολουθήση η περιφορά της εικόνας της Αγίας στην ίδια διαδρομή που γίνεται και σήμερα ακόμη.

Αφού τελειώνουν οι τελετές, μαζεύοντουσαν στα σπίτια για το πλούσιο φαγοπότι της ημέρας με χαρές και τραγούδια. Μετά σιγά - σιγά άρχιζαν να κατεβαίνουν στο λιμάνι, οι επισκέπτες προσκυνητές, παρέες με τους δικούς τους που τους κατευόδωναν με χαρούμενα αλλά λυπημένα πρόσωπα, κι αυτοί που έφευγαν, και αυτοί που έμεναν και με την ευχή να ζανασιμίζουν, να ζανα'ι'δωθούν πάλι του χρόνου τέτοια μέρα, της Αγίας Παρασκευής.